

Национален институт на правосъдието

“Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния институт на правосъдието”

Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

Право на свобода на изразяване – чл.10 от ЕКПЧ

адв. Александър Кашъмов

ръководител на правния екип на „Програма
Достъп до информация“

гр. Бургас, 2014 г.

Структура

---

⑩ Обхватът на “изразяване и информация”;

➤ Теми в практиката на ЕСПЧ

➤ Журналистическото слово

➤ Основания за ограничение на правото по чл.10 ЕКПЧ

➤ Проверката в три части по пар.2 ЕКПЧ

➤ Теми у нас, свързани със свободата на изразяване и информация

Основно право

---

⑩ Резолюция 59 (I) приета на Първата сесия на Общото събрание на ООН през 1946, гласи:

➤ Свободата на информация е основно човешко право и крайъгълният камък на всички свободи, на които ООН са се посветили“

➤ Чл.19 от МПГПП, чл.10 от ЕКПЧ:

➤ Всеки има право на свобода на изразяването на мнения. Това право включва свободата на всеки да отст

Основно право

---

10 да отстоява своето мнение, да получава и разпространява информация и идеи без намеса на държавните власти и независимо от държавните граници. Този член не забранява на държавите да подлагат на разрешителен режим радио- и телевизионните компании и производителите на кинофотографична индустрия.

10 Сrv. чл.19 от МПГПП: „да търси, получава и разпространява информация“

Обхват на „изразяване“ и „информация“

---

10 Какви действия подлежат на защита?

- Изразяване и информация в словесен вид, слово, писмено и устно (Лингенс, Обершлик, Сънди Таймс, Флукс, Касабова, Хендисайд, Janowski);
  - Други форми на изразяване като снимки (Hanover, MGN), видео (Mosley), изобраз.изк-во (Muller), карикатури (Leroy, Palomo Sanchez)
-

Обхват на „изразяване“ и „информация“

---

10 Какви действия подлежат на защита?

➤ Размер на санкцията (Толстой Милославски), защита на източниците (Гудуин), експулсиране (Piermont), разпространение (VEREINIGUNG DEMOKRATISCHER SOLDATEN ÖSTERREICHS AND GUBI), лицензиране, протести, митинги (чл.11 ЕКПЧ);

Обхват на „изразяване“ и „информация“

---

10 Кое слово подлежи на защита?

➤ Свободата на словото представлява един от фундаменталните принципи, върху които се гради всяко демокр. общество; важи не само за безобидни идеи, но и за тези, които обиждат, шокират, смущават (Handyside § 49, РКС № 7/96 по к.д.1/96)

➤ Обществен дебат, търговско слово;

Свободата на изразяване и медиите.

Ценност на изразяването

- Тези принципи се прилагат особено за пресата. Макар да не бива да престъпва определени граници (репутацията), за нея е същностно да разпространява информация и идеи по политически и други теми от обществен интерес (Lingens, § 41).
  - Не само пресата има задачата да разпространява информация. Аудиторията има правото да я получи;
  - Пресата играе ролята на „обществен страж“ в демократичното общество.
-

Свободата на изразяване и медиите.

Теми

- Информация, която е лъжа - клевета (Lingens, § 41).
  - Информация, която е истина – държ.тайна (Spusatcher); поверителна (Stoll), лично пространство (Hanover, Mosley), източници (Гудуин);
  - Идеи/информация, която е недопустима – реч на омразата (Йерсилд), неприлична (Muller, Otto-Preminger-Institut).
-

Свободата на изразяване и медиите.

Теми у нас.

- Информация, която е лъжа - клевета (чл.147 НК).
  - Информация, която е истина – държ.тайна (чл.357 НК); служ. тайна (чл.284 НК), лично пространство (чл.145, чл.171, 171а НК, чл.45 ЗЗД), лични данни (ЗЗЛД), източници (чл.209 НК, чл.250а ЗЕС, ЗКФН)
  - Идеи/информация, която е недопустима – реч на омразата (чл.162 НК – проповядва или подбужда, ЗЗДискр), неприлична (Muller, Otto-Preminger-Institut).
-

Thanks for the attention!

➤ 988 50 62; 986 77 09

➤ kashumov@aip-bg.org
